

ارزیابی عملکرد انجمن های اولیاء و مربیان مدارس ناحیه ۳ آموزش و پرورش استان اصفهان از دیدگاه اولیاء و مربیان

مژگان فریدون نژاد^۱

^۱ دکترای تخصصی روانشناسی تربیتی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی عملکرد انجمن های اولیاء و مربیان مدارس ناحیه ۳ آموزش و پرورش استان اصفهان از دیدگاه اولیاء و مربیان انجام گرفت. روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی بوده و جامعه آماری شامل اعضاء انجمن اولیاء و مربیان مدارس انتخاب شده در ناحیه ۳ آموزش و پرورش استان اصفهان به تعداد ۱۸۶۰ نفر می باشد. نمونه مورد مطالعه با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای و با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه از میان جامعه آماری به تعداد ۲۷۶ نفر انتخاب گردید. برای جمع آوری داده های پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. روایی صوری پرسشنامه توسط صاحب نظران مورد تأیید قرار گرفت و پایایی ابزار پس از اجرای آزمایشی بین ۳۰ نفر از جامعه آماری و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ برآورد شد. نتایج به دست آمده نشان داد که: عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه، ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی، فوق برنامه ها و مناسبت ها، آموزش های ارائه شده، خدمات راهنمایی و مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد بیش از حد متوسط بوده است.

واژه های کلیدی: آموزش و پرورش، ارزیابی، انجمن اولیاء و مربیان، عملکرد، مدرسه

۱. مقدمه

مشارکت در آموزش و پرورش اهمیت ویژه‌ای دارد. مشارکت در آموزش و پرورش ایران و جهان سابقه طولانی دارد. اگر مشارکت در آموزش و پرورش در معنای عام مدنظر باشد، تاریخ آن به دوران اولیه زندگی انسان و شروع خواندن و نوشتن برمی‌گردد. اما در معنای امروزی آن از زمان تاسیس مدارس به سبک نوین ابتدا در کشورهای اروپایی (قرن ۱۸ میلادی) و سپس در دیگر کشورها، آغاز گردید. در ایران مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت) از دوران تاریخی ایران باستان شروع شده است و در دوره اسلامی از طرق گوناگونی همچون: هدایای خلاء، دستمزدهای خصوصی که با توافق میان اساتید و دانشجویان تامین می‌شد، موقوفه‌ها، بخشش‌ها، صدقات و زکات شرعی ادامه یافت (قاسمی پویا، ۱۳۸۱). اگرچه در دوران معاصر نیز، مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش وجود داشته است. اما با توجه به گسترش جوامع، افزایش مشکلات، افزایش تعداد دانش‌آموزان و کمبود بودجه‌های آموزش و پرورش در دنیای کنونی، مشارکت والدین در امور آموزشگاه‌ها اهمیت ویژه‌ای یافته است. بنابراین مشارکت و همکاری والدین دانش‌آموزان در امور آموزشی، انضباطی، مالی، فرهنگی و اجتماعی آموزشگاه نتایج و دستاوردهای مفیدی برای نظام آموزشی به همراه دارد (اسماعیلی، ۱۳۸۱). امروزه بر مشارکت همه جانبه مردم در امور آموزش و پرورش و ارتباط متقابل خانه و مدرسه تاکید فراوان می‌شود (کیا، ۱۳۷۵). «مشارکت های مردمی» یکی از عبارت‌هایی است که امروزه در آموزش و پرورش رایج شده و منظور از آن شیوه‌هایی است که به وسیله‌ی آن ها مردم با استفاده از توانایی‌های خود، خدمات کمی و کیفی به آموزش و پرورش ارائه می‌دهند. تجربه‌ی کشورهای موفق در آموزش و پرورش گواه این ادعا است که مشارکت اولیاء در ارائه‌ی خدمات آموزشی و پرورشی به مدرسه‌ها، همواره با اثربخشی چشمگیر، ثبات برنامه ریزی و موفقیت همراه بوده است. واحد انجمن اولیاء و مربیان مدارس می‌تواند با برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی جلساتی جهت بالا بردن سطح آگاهی و رشد فرهنگی والدین و خانواده‌ها داشته باشند و آنان را نسبت به مسئولیت خطیری که به عهده‌شان گذاشته شده آگاه نمایند (فرهادیان، ۱۳۷۳). یکی از راه های مؤثر برای ایجاد رابطه میان مطلوب معلمان و والدین، لزوم هماهنگی خانه و مدرسه است. ارتباط خانه و مدرسه و هم‌اندیشی اولیاء با مربیان یکی از لوازم اصلی تعلیم و تربیت صحیح و همه جانبه است. چنانچه انجمن‌های مدارس با احساس مسئولیت اولیای گرامی و رهبری مدیران محترم مدارس به طور واقعی تشکیل شوند، به طرز مؤثر هم‌اندیشی کنند و بر امور مدرسه نظارت داشته باشند، بسیاری از مسایل تعلیم و تربیت حل می‌شود (معین‌فر، ۱۳۸۵). انجمن اولیاء و مربیان با رابطه‌ای که با اولیاء برقرار می‌سازد و بینشی که از اجتماع امروز فرد دارد می‌کوشد که راهنمایی فراهم سازد تا با کمک اولیاء و مربیان و اجتماع، طبقه جوان یعنی سرمایه‌های معنوی میهن را به طریقی پرورش دهد که مدیران لایق برای اجتماع فردا بار آیند و کشور خود را سرزمینی پر برکت و مرفه بسازند (فرهادیان، ۱۳۷۳). با وجود هدف‌های صریح این انجمن‌ها و حسن نیت و علاقه مندی مدیران مدارس در برقراری ارتباط با اولیاء دیده می‌شود که گاه این انجمن ها در مدارس یا هرگز تشکیل نشدند و یا تشکیل شدند و تنها صورت تشریفاتی داشتند. تازه در برخی از مدارس هم که بنا به ضرورت آن، تشکیل می‌شد کارش منحصرأ در زمینه تأمین کمبودهای مادی مدرسه و جنبه های رفاهی کارکنان بود و این جلسات آن طور که باید و شاید مورد استقبال قرار نمی‌گیرد. به عبارت دیگر در آنچه مربوط به هدایت اولیاء و آگاه کردن والدین به وظایف تربیتی شان باشد، چیزی که چشمگیر باشد دیده نشده است (عین الله زاده و گوراب، ۱۳۸۵). تحقیقات زیادی در خصوص این موضوعات انجام شده لذا، در این قسمت صرفاً برخی از پژوهش های انجام شده در داخل و خارج از کشور به صورت خلاصه و نمونه بیان می‌گردد:

فلاح (۱۳۸۰)، ارزشیابی از فعالیت های آموزشی و پرورشی انجمن‌های اولیاء و مربیان را یکی از راهبردهای ارتقاء کیفی و کمی برنامه های سازمانی، تجزیه و تحلیل، بررسی و ارزشیابی از فعالیت‌ها و عملکرد مجریان برنامه‌ها دانسته است.

حسینی (۱۳۸۱) به اثربخشی عملکرد انجمن اولیاء و مربیان پرداخته است.

اسماعیلی (۱۳۸۱)، میزان مشارکت والدین در امور مالی، انضباطی، تحصیلی، فرهنگی و اجتماعی را مطلوب و مناسب ندانسته است.

حمید بیگی (۱۳۸۳) بیان داشت که استفاده از افراد مطلع در مباحث تعلیم و تربیت و روانشناسی، آموزش مدیران در خصوص نحوه جلب مشارکت والدین، اطلاع رسانی دوره ای به اولیاء در خصوص عملکرد انجمن، جذب اولیای صاحب نظر و متخصص در مسائل تعلیم و تربیت، بکارگیری رسانه های عمومی تبلیغ پیرامون نقش انجمن، ارائه فیلم های تربیتی و آموزشی مناسب به خانواده ها، توجیه و آموزش بیشتر اولیاء نسبت به وظایف انجمن، ارزشیابی های دوره ای دفاتر مرکزی انجمن اولیاء و مربیان، می تواند تاثیر به سزایی در تحقق اهداف انجمن داشته باشد.

لمر و ون (۲۰۰۸) مشارکت والدین را به عنوان پیش نیازی برای بهبود و تقویت فرآیند آموزش و یادگیری بیان کرده اند. فرارا و مارگارت (۲۰۰۹) بیان داشتند که تمامی گروه های درگیر در امر آموزش، بینش و دیدگاه اولیاء نسبت به امر مشارکت، اطلاع رسانی به اولیاء و خصوصیات فکری آنان را جهت مشارکت با مدرسه مهم دانسته اند. نتایج تحقیق نوکالی و بچمن و وتروبا (۲۰۱۰) بیانگر این حقیقت است که حضور و نقش والدین در مدارس باعث کاهش عیوب رفتاری و ایجاد مهارت های اجتماعی در کودکان می شود.

جوانا، پریسیلا، چوان و کریس دی (۲۰۱۱) راهکارهایی برای جلب مشارکت اولیاء از قبیل روش های تبلیغاتی و درگیر کردن اولیاء در اخذ تصمیمات جهت بهسازی عملکرد ایشان و در نتیجه رشد و خودکفایی اولیاء در رابطه با مدرسه، توصیه کرده اند.

با عنایت به اهداف و شرح وظایف تدوین شده برای انجمن های اولیاء و مربیان سراسر کشور و اهمیت نقش مشارکتی اولیاء و مربیان دانش آموزان در آموزش، پرورش و تربیت دانش آموزان و همچنین امکان بالقوه استفاده از این سازو کار در راستای تحقق و دستیابی به اهداف نظام آموزش و پرورش در کشور، ارزیابی عملکرد انجمن های اولیاء و مربیان با روش های علمی و کاربردی جهت شناسایی و ارزیابی میزان دستیابی به اهداف و وظایف تعیین شده برای انجمن های اولیاء و مربیان و در نهایتاً تحقق اهداف نظام آموزش و پرورش کشور، ضروری به نظر می رسد. در این تحقیق با توجه به اهمیت و ضرورت ارتباط بین خانه و مدرسه و لزوم تصمیم گیری مشارکتی در مدارس عملکرد انجمن های اولیاء و مربیان مدارس، به عنوان یکی از جنبه های مشارکت اولیاء در امور آموزشگاه، از دیدگاه اولیاء و مربیان در بخش های انتخابات و تشکیل جلسات، فوق برنامه ها و مناسبتهای آموزش های ارائه شده، خدمات راهنمایی و مشاوره مورد ارزیابی قرار گرفته شده است.

۲- سوالات تحقیق

از دیدگاه اولیاء و مربیان:

- ۱- عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در بخش انتخابات و تشکیل جلسات تا چه میزان موثر است؟
- ۲- عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی تا چه میزان موثر است؟
- ۳- عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در فوق برنامه ها و مناسبتهای تا چه میزان موثر است؟
- ۴- عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در آموزش های ارائه شده تا چه میزان موثر است؟
- ۵- عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در خدمات راهنمایی و مشاوره تا چه میزان موثر است؟

۱- Lemmer, E & Van Wyk, N.

۲- Ferrara & Margaret, M.

۳- Nokali, N.E & Bachman, H. J & Votruba, E.

۴- Joanna, S & Priscilla, W & Chuan, A & Kris De, P.

۳- روش تحقیق، جامعه آماری، حجم نمونه، روش نمونه گیری، ابزار جمع آوری داده ها^۷

روش تحقیق، توصیفی - پیمایشی از شاخه ی میدانی^۸ انتخاب گردید. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه اعضاء انجمن های اولیاء و مربیان مدارس ناحیه ۳ آموزش و پرورش استان اصفهان می باشد. بر اساس اطلاعات اخذ شده از حوزه انجمن اولیاء و مربیان آموزش و پرورش ناحیه ۳ استان اصفهان، تعداد اعضاء ۱۸۶۰ نفر می باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول زیر محاسبه گردید.

$$n = \frac{N\delta^2}{(N-1)D + \delta^2} = \frac{1860 \times 81/02}{1859 \times 0/25 + 81/02} = 276$$

در این پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با حجم استفاده شد و ابزار اندازه گیری، پرسشنامه محقق ساخته ای دارای ۴۳ گویه در ۵ مؤلفه است.

۴- روایی^۱ و پایایی ابزار^۱

در این پژوهش جهت سنجش روایی از روایی محتوایی و صوری استفاده گردیده است. به این صورت که با مراجعه به متون علمی مربوط به موضوع سؤالات طراحی شده و سپس با نظر اساتید راهنما و مشاور مورد اصلاح و بازبینی قرار گرفت و با نظر خواهی از ۴ تن دیگر از اساتید محترم دانشگاه و همچنین اخذ نقطه نظرات مسئولین انجمن اولیاء و مربیان سازمان و اداره ناحیه ۳، اعضاء شورای مرکزی انجمن ناحیه ۳ و استان و بررسی توسط قسمت پژوهشی سازمان آموزش و پرورش، روایی محتوایی و صوری آن تأیید گردید.

در این تحقیق از فرمول آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی استفاده شده است، شاخص پایایی کل مقیاس در این تحقیق ۰/۹۵ به دست آمده است.

۵- روش های آماری تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق از آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، اندازه گیری گرایش های مرکزی و پراکندگی) برای توصیف داده ها و از آمار استنباطی (آزمون تحلیل واریانس یک طرفه، t تک متغیره) برای تجزیه و تحلیل داده ها و برای دانستن این که چه روابطی

^۷ Method of research^۸ Population^۹ Sampling method^{۱۰} Descriptive^{۱۱} Survey research^{۱۲} Validity^{۱۳} Reliability^{۱۴} Content Validity^{۱۵} Face Validity

میان متغیرها و سایر اجزا وجود دارد، استفاده شده است. برای تحلیل آماری و محاسبه نتایج از نرم افزار spss استفاده شده است. برای پاسخگویی به سؤالات ۱ تا ۵ از آزمون t تک متغیره استفاده شد.

۶- نتایج پژوهش

در این پژوهش، انجمن اولیاء و مربیان مدارس ناحیه ۳ آموزش و پرورش استان اصفهان از پنج منظر در قالب ۵ سؤال اصلی که هر یک از سؤالات نیز از گویه های مختلفی تشکیل گردیده مورد بررسی قرار گرفته شد. مؤلفه های (سؤالات) اصلی پرسشنامه به شرح ذیل می باشند:

۱. مؤلفه انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه
۲. مؤلفه ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی
۳. مؤلفه فوق برنامه ها و مناسبت ها
۴. مؤلفه آموزش های ارائه شده
۵. مؤلفه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد

جدول ۱- میانگین پاسخ مرتبط با مؤلفه انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه

میانگین	عملکرد انجمن اولیاء و مربیان تا چه میزان در موارد زیر مؤثر است ؟
۴/۸۶	۱- در خصوص انتخابات، اطلاع رسانی به موقع صورت می پذیرد.
۴/۸۷	۲- انتخابات به موقع برگزار می گردد.
۴/۸۲	۳- در هنگام انتخابات و اخذ آراء موارد قانونی رعایت می شود.
۴/۵۰	۴- اعضاء انجمن نسبت به اهداف و شرح وظایف انجمن اطلاع کافی دارند.
۴/۷۳	۵- برنامه زمانبندی برگزاری جلسات در انجمن تدوین می گردد.
۴/۶۶	۶- جلسات انجمن مطابق با برنامه زمانبندی تشکیل می گردد.
۴/۱۸	۷- اعضاء انجمن به موقع در جلسات حاضر می شوند.
۴/۷۳	۸- صورت جلسات به صورت منظم تدوین می گردد.
۴/۴۲	۹- اعضاء در خصوص مصوبات جلسات قبل، پیگیری می نمایند.
۴/۴۸	۱۰- مصوبات جلسات قبل به موقع اجرا می شود.
۴/۵۷	۱۱- نماینده انجمن در شورای مالی مدرسه حضور دارد.
۴/۴۶	۱۲- نماینده انجمن در شورای مدرسه حضور دارد.
۴/۶۱	میانگین مؤلفه انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه نسبت به گویه های ۱ تا ۱۲

میانگین مؤلفه انتخابات و تشکیل جلسات برابر با ۴/۶۱ است، لذا می توان گویه هایی که میانگین کمتر از ۴/۶۱ را دارند، نسبت به سایر گویه ها در دسته گویه های نسبتاً ضعیف و گویه هایی که دارای میانگین بیشتر از ۴/۶۱ هستند را در دسته گویه های متوسط به بالا در نظر گرفت، که به ترتیب:

گویه ۷ «اعضاء انجمن به موقع در جلسات حاضر می شوند.»

گویه ۹ «اعضاء در خصوص مصوبات جلسات قبل، پیگیری می نمایند.»

گویه ۱۲ «نماینده انجمن در شورای مدرسه حضور دارد.»

گویه ۱۰ «مصوبات جلسات قبل به موقع اجرا می شود.»

گویه ۴ «اعضاء انجمن نسبت به اهداف و شرح وظایف انجمن اطلاع کافی دارند.» و

گویه ۱۱ «نماینده انجمن در شورای مالی مدرسه حضور دارد.» در دسته گویه های نسبتاً ضعیف می باشند و بقیه گویه ها به ترتیب از متوسط به بالا قرار دارند.

انجمن اولیاء و مربیان مدافع حقوق خانواده‌ها و دانش آموزان است. برگزاری صحیح انتخابات انجمن اولیاء و مربیان در همه مدارس یک ضابطه است نه سلیقه و باید روال طبیعی خود را طی کند. انتخابات باید در شرایطی عادلانه و آزاد برگزار شود تا خدشه‌ای به جایگاه این نهاد وارد نیاید.

سپهری (۱۳۷۲) در پژوهش خود، اشاره کرده است که حدود ۷۵ درصد از مؤسسان میزان تبلیغات آموزش و پرورش را برای روشنگری و تشویق به امر مشارکت خیلی کم دانسته‌اند.

نتیجه این پژوهش با تحقیق شجاعی (۱۳۷۵) در خصوص تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه با اولیاء و مربیان همسو می باشد. تیموری (۱۳۷۹) در بررسی راه‌ها و روش‌های موفقیت انجمن اولیاء و مربیان، بی‌اطلاعی از وظایف خود و عدم آگاهی اولیاء از مشکلات مدرسه را از جمله موانع مشارکت قلمداد کرده است.

محمدی (۱۳۷۹) و حمید بیگی (۱۳۸۳) در پژوهش های خود یکی از اقدامات مدیریتی مدیران جهت جلب مشارکت والدین در امور آموزشگاه یعنی، آگاه سازی را مورد تأیید قرار داده اند.

اپستین و دابر (۱۹۹۱) و هلینگر (۲۰۰۱) در پژوهش های خود اطلاع رسانی به والدین در مورد موضوعات مختلف را از راهبردها و تکنیک‌های مختلف مدیران، معلمان و سایر مربیان، برای جلب مشارکت والدین دانسته اند.

التنجی (۲۰۰۱) و اسمیت، ولستتر، کوزان و دی پدرو (۲۰۱۱) تهیه برنامه‌های تبلیغاتی مطلوب به منظور تغییر نگرش‌های منفی والدین در خصوص مشارکت به عنوان اقداماتی مدیریتی جهت جلب مشارکت آنها در امور آموزشگاه را مهم می داند.

فرارا (۲۰۰۹) بیان داشت که تمامی گروه های درگیر در امر آموزش، بینش و دیدگاه اولیاء نسبت به امر مشارکت، اطلاع‌رسانی به اولیاء و خصوصیات فکری آنان را جهت مشارکت با مدرسه مهم دانسته‌اند.

پیشنهادهای کاربردی در خصوص افزایش میزان تأثیر مؤلفه انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه (سؤال اول پژوهش)

❖ به منظور حضور به موقع اعضاء انجمن در جلسات ضروری است برنامه زمانبندی برگزاری جلسات در ابتدای شروع فعالیت انجمن با موافقت کلیه اعضاء تهیه و ضمن عملیاتی نمودن مصوبات جلسات قبل و پیگیری مستمر مصوبات، این انگیزه را در اعضاء به وجود آورد که تصمیمات مشارکتی ایشان در اداره مطلوب مدارس جهت تحقق اهداف آموزشی و پرورشی تأثیر گذار است. با این کار ضمن آنکه جلسات از حالت فرمایشی خارج خواهد شد، زمینه مشارکت هر چه بیشتر اولیاء و سایر اعضاء انجمن فراهم می گردد.

❖ ضروری است با انتخاب نماینده‌ای متخصص، علاقمند و با انگیزه از بین اعضاء انجمن جهت حضور فعال در سایر شورا های مدرسه، نقش انجمن را در سایر ساختارهای مشارکتی مدارس پررنگ تر نمود.

❖ قبل و پس از برگزاری انتخابات انجمن یک نسخه از اهداف و شرح وظایف انجمن به کلیه کاندیداها و منتخبین ارائه گردد و پیشنهادهای کاربردی ایشان جهت تحقق اهداف انجمن اخذ و در برنامه اجرایی که در جلسات اولیه انجمن تهیه می گردد لحاظ گردد. همچنین در دوره های زمانی سه ماهه نسبت به تحقق برنامه ها و اهداف در جلسات انجمن بحث و تبادل نظر به عمل آید.

❖ تهیه صندوقی برای ارتباط والدین و دانش‌آموزان با انجمن اولیاء و مربیان جهت اخذ نظرات و پیشنهادات ایشان.

❖ پیشنهاد می گردد یکی از والدین عضو اصلی انجمن، به عنوان نماینده انجمن طی سال تحصیلی و به صورت دوره ای با کلیه والدین هر کلاس جلساتی را برگزار نموده و نقطه نظرات و مطالبات آنها پس از جمع بندی در جلسات انجمن مطرح نماید.

❖ شناسایی و الگوبرداری از انجمن های موفق مدارس کشور در خصوص برگزاری انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه.

جدول ۲- میانگین پاسخ مرتبط با مؤلفه ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی

میانگین	عملکرد انجمن اولیاء و مربیان تا چه میزان در موارد زیر مؤثر است ؟
۴/۲۹	۱۳- برای جلب مشارکت اولیاء و صاحبان تخصص توسط انجمن اقدام می گردد.
۴/۰۶	۱۴- برای جلب مشارکت افراد خیر و مؤسسات خیریه توسط انجمن اقدام می گردد.
۴/۴۷	۱۵- نیازهای مالی و غیرمالی مدارس مشخص گردیده اند.
۴/۲۳	۱۶- برنامه ای مشخص جهت تخصیص کمک های مالی و غیرمالی تدوین شده است.
۴/۱۲	۱۷- تعامل دائم مستمر بین انجمن و متقاضی جهت مشارکت مالی و غیرمالی وجود دارد.
۴/۰۱	۱۸- کمک های مالی و غیرمالی به موقع اخذ می شود.
۴/۴۱	۱۹- کمک های مالی و غیرمالی دریافتی دقیقاً به امر مورد نظر تخصیص می یابد.
۴/۳۶	۲۰- انجمن بر چگونگی اخذ کمک های مردمی از طریق شورای مالی مطابق با توجه به مصوبات شورای مدرسه نظارت دارد.
۴/۲۴	میانگین مؤلفه ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی نسبت به گویه های ۱۳ تا ۲۰

میانگین مؤلفه ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی برابر با ۴/۲۴ است، لذا، می توان گویه هایی که میانگین کمتر از ۴/۲۴ را دارند، نسبت به سایر گویه ها در دسته گویه های نسبتاً ضعیف و گویه هایی که دارای میانگین بیشتر از ۴/۲۴ هستند را در دسته گویه های متوسط به بالا در نظر گرفت که به ترتیب :

گویه ۱۸ «کمک های مالی و غیرمالی به موقع اخذ می شود.»
گویه ۱۴ «برای جلب مشارکت افراد خیر و مؤسسات خیریه توسط انجمن اقدام می گردد.»
گویه ۱۷ «تعامل دائم مستمر بین انجمن و متقاضی جهت مشارکت مالی و غیرمالی وجود دارد.» و
گویه ۱۶ «برنامه ای مشخص جهت تخصیص کمک های مالی و غیرمالی تدوین شده است.» در دسته گویه های نسبتاً ضعیف می باشند و بقیه گویه ها به ترتیب از متوسط به بالا قرار دارند.
مشخص شدن نیازهای مالی و غیرمالی و برنامه ریزی به منظور برطرف کردن نیازهای مدرسه یکی از وظایف اصلی انجمن محسوب می گردد. چنانچه زمینه اخذ به موقع کمک های مالی و غیرمالی توسط اعضاء انجمن فراهم شود، مدیریت مدرسه می تواند گام های موثرتری در جهت تحقق اهداف آموزشی و پرورشی بردارد. از طرفی یکی از مهمترین وظایف این انجمن ها نظارت بر چرخه مالی و عملکرد مدیریت مدرسه است. انجمن ضعیف، چرخه مالی ناسالم در مدرسه ایجاد می نماید.
نتیجه این پژوهش با تحقیق حمید بیگی (۱۳۷۳) در خصوص همکاری های مالی و اخذ کمک های مالی در ارزیابی فعالیت های آموزشی و پرورشی اولیاء و مربیان همسو می باشد.
میرکمالی (۱۳۷۵) در پژوهش خود نشان داد که اثربخشی و کارایی مدارس از طریق مشارکت افراد در امور آموزش و پرورش بالا می رود.

تیموری (۱۳۷۹) در بررسی راه ها و روش های موفقیت انجمن اولیاء و مربیان، مشخص نبودن میزان کمک های مالی و هزینه های انجام شده در مدرسه را از جمله موانع مشارکت قلمداد کرده است.
نتایج پژوهش اسماعیلی (۱۳۸۱) نشان می دهد که میزان مشارکت تحقق یافته والدین در امور مالی مدارس ابتدایی به لحاظ توصیفی در حد «کم» واقع شده است.

گاردن (۲۰۰۱) معتقد است که والدین علاقه مند هستند به سیستم مدیریت و بودجه مدرسه دستیابی داشته باشند.
پیشنهادهای کاربردی در خصوص افزایش میزان تأثیر مؤلفه ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی (سئوال دوم پژوهش)

- ❖ ضروری است نیازهای مالی و غیرمالی مدارس در جلسات نخستین انجمن شناسایی، مورد بحث و اولویت بندی قرار گرفته و ضمن تهیه برنامه ای مدون جهت تخصیص کمک های مالی و غیرمالی که به تصویب انجمن رسیده، بتوان نسبت به افزایش تأثیر عملکرد انجمن در جذب و ساماندهی مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی متقاضیان قدم های مؤثرتری برداشت.
- ❖ به منظور اخذ به موقع کمک های مالی و غیرمالی توسط اعضاء انجمن، ضروری است کارگروه جلب مشارکت ها از بین اعضاء انجمن تشکیل تا ضمن شناسایی خانواده های علاقمند به مشارکت مالی و غیرمالی با تعامل مداوم و مستمر با ایشان، بتوان به نحوی مطلوب نسبت به دریافت به موقع کمک های مالی و غیرمالی اقدام نمود.
- ❖ لازم است کارگروه جلب مشارکت های مدارس با شناسایی افراد خیر و مؤسسات خیریه و همچنین سازمان ها و شرکت هایی دولتی و غیردولتی که تمایل به ارائه کمک های مالی و غیرمالی به مدارس را دارند و تعامل مداوم و مستمر با ایشان، نسبت به دریافت به موقع کمک های مالی و غیرمالی اقدام نمایند.
- ❖ شناسایی و الگوبرداری از انجمن های موفق مدارس کشور در خصوص جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی.

جدول ۳- میانگین پاسخ مرتبط با مؤلفه فوق برنامه ها و مناسبت ها

میانگین	عملکرد انجمن اولیاء و مربیان تا چه میزان در موارد زیر مؤثر است ؟
۴/۳۴	۲۱- انجمن با شورای معلمان در برگزاری کلاس های فوق برنامه همکاری و مشارکت می نماید.
۴/۲۳	۲۲- انجمن بر نیازسنجی آموزشی مدارس جهت برگزاری کلاس های فوق برنامه نظارت دارد.
۴/۳۹	۲۳- برنامه ای مدون جهت برگزاری کلاس های فوق برنامه تنظیم و به اعضاء انجمن ارائه می گردد.
۴/۵۴	۲۴- کلاس های فوق برنامه مطابق با نیاز آموزشی مدارس برگزار می گردد.
۴/۴۷	۲۵- مدرسین کلاس های فوق برنامه به نحوی مطلوب انتخاب می شوند.
۴/۰۱	۲۶- در برگزاری کلاس های فوق برنامه از آموزشگاه های معتبر استفاده می شود.
۴/۵۸	۲۷- برای برگزاری مراسم و مناسبت های مختلف فرهنگی مذهبی، انقلابی و ملی در انجمن برنامه ریزی می شود.
۴/۴۰	۲۸- انجمن با شورای معلمان در برگزاری کلاسهای فوق برنامه همکاری و مشارکت دارد.
۴/۳۷	میانگین مؤلفه فوق برنامه ها و مناسبت ها نسبت به گویه های ۲۱ تا ۲۸

میانگین مؤلفه فوق برنامه ها و مناسبت ها برابر با ۴/۳۷ است، لذا می توان گویه هایی که میانگین کمتر از ۴/۳۷ را دارند نسبت به سایر گویه ها در دسته گویه های نسبتاً ضعیف و گویه هایی که دارای میانگین بیشتر از ۴/۳۷ هستند را در دسته گویه های متوسط به بالا در نظر گرفت که به ترتیب :

گویه ۲۶ «در برگزاری کلاس های فوق برنامه از آموزشگاه های معتبر استفاده می شود.»
گویه ۲۲ «انجمن بر نیازسنجی آموزشی مدارس جهت برگزاری کلاس های فوق نظارت دارد.» و
گویه ۲۱ «انجمن با شورای معلمان در برگزاری کلاس های فوق برنامه همکاری و مشارکت می نماید.» در دسته گویه های نسبتاً ضعیف می باشند و بقیه گویه ها به ترتیب از متوسط به بالا قرار دارند.
فعالیت های مکمل و فوق برنامه آموخته های دانش آموز را به صحنه عمل می آورد و دید و نگرش او را نسبت به آموخته هایش تغییر می دهد و یا به عبارتی دروس آموخته شده را کاربردی می سازد. از طرفی شکل گیری شخصیت مستقل و احساس وجود دانش آموزان از جمله کارهای مهم فوق برنامه است. با توجه به نقش نظارتی انجمن اولیاء و مربیان در برگزاری کلاس های فوق برنامه و تشکیل کلاس ها مطابق با نیاز آموزشی مدارس، ضروری است در خصوص برگزاری کلاس های فوق برنامه، ضمن بررسی دقیق و علمی نیازهای آموزشی دانش آموزان، نسبت به کسب نظرات شورای معلمان و شناسایی و استفاده از خدمات آموزشگاه های معتبر اقدام نمود، تا شاهد پیشرفت علمی دانش آموزان باشیم. انجمن اولیاء و مربیان باید دقیقاً نظارت کند که

کلاس های فوق برنامه در چه شرایطی و با چه امکانات و کیفیتی برگزار می شود و اگر واقعاً جوابگوی نیاز دانش آموز نیست، از ادامه آن جلوگیری کند.

التمینی (۲۰۰۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیده که مشارکت والدین در فعالیت های مشارکتی همراه با جشن در مدارس، زیاد و در مشارکت هایی که همراه با سخنرانی بود تنها تعداد کمی از والدین شرکت می کردند. والدین غالباً در تصمیم گیری مدارس شرکت نداشته اند.

پیشنهادهای کاربردی در خصوص افزایش میزان تأثیر مؤلفه فوق برنامه ها و مناسبت ها (سؤال سوم پژوهش)

- ❖ در خصوص برگزاری کلاس های فوق برنامه، لازمست در ابتدای سال نیازسنجی آموزشی، با روشی علمی و با نظارت انجمن و همکاری و مشارکت شورای معلمان صورت پذیرد و پس از آنکه برنامه های اجرایی آن مورد تصویب اعضاء قرار گرفت در طی سال تحصیلی بر اجرای برنامه های مصوب نظارت دقیق صورت پذیرد.
- ❖ اختصاص بخشی از سایت اینترنتی مدرسه به مباحث فوق برنامه و مناسبت ها به نحوی که دانش آموزان و والدین بتوانند بصورت آنلاین از این برنامه ها بهره مند گردند.
- ❖ در راستای برگزاری کلاسهای فوق برنامه لازمست انجمن با همکاری و مشارکت شورای معلمان، آموزشگاه های معتبر را شناسایی و ضمن تعیین شاخص هایی مناسب جهت گزینش، نسبت به انتخاب بهترین آموزشگاه ها مطابق با شاخص های تعیین شده اقدام نماید.
- ❖ تجهیز و فعال سازی کتابخانه و واحد سمعی و بصری مدارس، به منظور ارتقاء سطح کیفی کلاس های فوق برنامه.
- ❖ دعوت از نمایندگان انجمن در برگزاری جشن ها و مناسبت های مدارس و حضور فعالانه ایشان می تواند کیفیت و جدیت این مراسم ها را فزونی بخشد.
- ❖ استفاده از شعر و ادبیات کهن فارسی در برگزاری جشن ها و مناسبت ها در راستای توجه به عرق ملی.
- ❖ برنامه ریزی دوره ای، جهت دعوت از روحانیون و متخصصین مسائل دینی و مذهبی به منظور برپایی مناسبت ها و همچنین برگزاری نماز جماعت در مدارس.
- ❖ به منظور ایجاد فضای شاد و پر نشاط در مدرسه، با همکاری اعضاء انجمن و با نظارت مربی پرورشی، تاریخ تولد دانش آموزان در تابلو اعلانات مدرسه نصب گردد.
- ❖ همکاری و مشارکت با مدیر مدرسه در اجرای فعالیت های پرورشی، برگزاری اردوهای دانش آموزی و بازدید از مراکز علمی.
- ❖ انجمن زمینه ای را فراهم نماید تا کلیه فعالیت های فوق برنامه دانش آموزان اعم از آثار هنری، ادبی، ورزشی، نمایشی، شعر، مقالات علمی و پژوهشی، اختراعات، ابداعات، نوآوری ها و ... طی مراسمی به استحضار کلیه خانواده ها و مربیان رسانده شود.
- ❖ اختصاص یک روز از سال، برای واگذاری مدرسه به دانش آموزان علاقمند و مختار جهت تقویت توانایی های مدیریتی دانش آموزان و ایجاد فضای پر تحرک در مدرسه.
- ❖ شناسایی و الگوبرداری از انجمن های موفق مدارس کشور در خصوص مباحث فوق برنامه و مناسبت ها

جدول ۴- میانگین پاسخ مرتبط با مؤلفه آموزش های ارائه شده

عملکرد انجمن اولیاء و مربیان تا چه میزان در موارد زیر مؤثر است؟	میانگین
۲۹- انجمن در هماهنگی و همسو سازی آموزشی خانه و مدرسه مشارکت دارد.	۴/۴۵

۴/۳۹	۳۰- انجمن در اجرای فعالیت های پرورشی با مدیر مدرسه همکاری می نماید.
۴/۳۹	۳۱- انجمن در برگزاری اردوهای دانش آموزی و بازدید از مراکز علمی، آموزشی و فرهنگی با مدیر مدرسه همکاری می نماید.
۴/۱۴	۳۲- انجمن در اجرای آموزش های عملی و کاربردی و برنامه های کارآموزی مشارکت دارد.
۴/۲۰	۳۳- انجمن در ارتقاء سطح کیفی آموزش های ارائه شده همکاری و مشارکت می نماید.
۴/۳۱	میانگین مؤلفه آموزش های ارائه شده نسبت به گویه های ۲۹ تا ۳۳

میانگین مؤلفه آموزش های ارائه شده برابر با ۴/۳۱ است، لذا می توان گویه هایی که میانگین کمتر از ۴/۳۱ دارند را در دسته گویه های نسبتاً ضعیف و گویه هایی که دارای میانگین بیشتر از ۴/۳۱ هستند را در دسته گویه های متوسط به بالا و خوب در نظر گرفت که به ترتیب:

گویه ۳۲ «انجمن در اجرای آموزش های عملی و کاربردی و برنامه های کارآموزی مشارکت دارد.» و گویه ۳۳ «انجمن در ارتقاء سطح کیفی آموزش های ارائه شده همکاری و مشارکت می نماید.» نسبت به سایر گویه ها در دسته گویه های نسبتاً ضعیف می باشند و بقیه گویه ها به ترتیب از متوسط به بالا قرار دارند. امروزه؛ پیشرفت ها، تحولات و تغییراتی که بر جهان حاکم شده است، می طلبد تا نسل امروز فرد به گونه ای آموزش ببینند و تربیت شوند که بتوانند خود را با این فضای به شدت متغیر و رو به رشد وفق دهند. از طرفی مدارس به تغییرات متناوب در راستای تأمین مقاصد جامعه، نیاز دارند تا بتوانند با تغییرات اجتماعی هماهنگ شوند و نیازهای جدید جامعه را پاسخ دهند. بنابراین ضرورت مشارکت احاد مختلف مردم به ویژه اولیای دانش آموزان در امر تعلیم و تربیت و در ارتقا سطح کیفی و کمی برنامه های آموزشی مدارس، بیش از پیش محسوس است. فلاح (۱۳۸۰) در تحقیق خود به این نتیجه رسیده که انجمن اولیاء و مربیان باید برای رسیدن به نقطه مطلوب پیوند خانه و مدرسه تلاش کند تا به فعالیت های مختلفی به ویژه در ابعاد آموزشی و پرورشی توسل جوید. لمر و ون (۲۰۰۸) مشارکت والدین را به عنوان پیش نیازی برای بهبود و تقویت فرآیند آموزش و یادگیری بیان کرده اند.

پیشنهادهای کاربردی در خصوص افزایش میزان تأثیر مؤلفه آموزش های ارائه شده (سؤال چهارم پژوهش)

- ❖ تشکیل اتاق فکر با حضور اعضاء انجمن و کلیه معلمان مدرسه جهت تبادل نظر و ارتقاء سطح کیفی آموزش ارائه شده.
- ❖ در زمان برگزاری کلیه جلسات مشاوره و آموزش خانواده، یک نفر ب عنوان دبیر جلسه، کلیه مطالب ارائه شده را به صورت گزارشی مدون جمع بندی و در سایت اینترنتی مدرسه درج نماید.
- ❖ شناسایی و الگوبرداری از انجمن های موفق مدارس کشور در خصوص ارائه کمی و کیفی آموزش ها.

جدول ۵- میانگین پاسخ مرتبط با مؤلفه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد

میانگین	عملکرد انجمن اولیاء و مربیان تاچه میزان در موارد زیر مؤثر است ؟
۴/۳۸	۳۴- انجمن جهت تشکیل جلسات آموزش خانواده برنامه ریزی و تصمیم گیری می نماید.
۴/۴۳	۳۵- انجمن در تأمین مشارکت فکری، فرهنگی، عاطفی و آموزشی اولیاء اقدام می نماید.
۴/۳۸	۳۶- انجمن به مسائل رشد دانش آموزان در ارتباط با نیازهای بدنی، روانی، عاطفی و معنوی آنان آگاه است.
۴/۳۱	۳۷- انجمن در جهت تقویت حس مسئولیت پدران، مادران و مربیان در برابر مسائل پرورشی کودکان، نوجوانان و جوانان تلاش می نماید.
۴/۲۳	۳۸- انجمن در تهیه برنامه بهداشتی و پزشکی با مشاوره افراد آگاه همکاری می نماید.
۴/۰۵	۳۹- انجمن بر عملکرد مراقبان بهداشت مدرسه نظارت دارد.
۴/۱۶	۴۰- انجمن بر سرویس رفت و برگشت مدارس نظارت دارد.
۴/۲۴	۴۱- انجمن در جهت آگاهی اولیاء و مربیان نسبت به عوامل منفی اجتماعی و عوارض و آسیب های ناشی از آنها اقدام می نماید.

۴/۱۴	۴۲- انجمن با مراکز مشاوره انجمن اولیاء و مربیان جهت کاهش مشکلات فردی دانش آموزان همکاری می نماید.
۴/۲۱	۴۳- انجمن در جهت شناسایی علل و عواملی که موجب ناسازگاری کودکان، نوجوانان و جوانان می شود با مسئولین مربوطه همکاری می نماید.
۴/۲۵	میانگین مؤلفه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد نسبت به گویه های ۳۴ تا ۴۳

میانگین مؤلفه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد برابر با ۴/۲۵ است، لذا می توان گویه هایی که میانگین کمتر از ۴/۲۵ دارند را نسبت به سایر گویه ها در دسته گویه های نسبتاً ضعیف و گویه هایی که دارای میانگین بیشتر از ۴/۲۵، هستند را در دسته گویه های متوسط به بالا در نظر گرفت که به ترتیب:

گویه ۳۹ «انجمن بر عملکرد مراقبان بهداشت مدرسه نظارت دارد.»

گویه ۴۲ «انجمن با مراکز مشاوره انجمن اولیاء و مربیان جهت کاهش مشکلات فردی دانش آموزان همکاری می نماید.»

گویه ۴۰ «انجمن بر سرویس رفت و برگشت مدارس نظارت دارد.»

گویه ۴۳ «انجمن در جهت شناسایی علل و عواملی که موجب ناسازگاری کودکان، نوجوانان و جوانان می شود با مسئولین مربوطه همکاری می نماید.»

گویه ۳۸ «انجمن در تهیه برنامه بهداشتی و پزشکی با مشاوره افراد آگاه همکاری می نماید.» و

گویه ۴۱ «انجمن در جهت آگاهی اولیاء و مربیان نسبت به عوامل منفی اجتماعی و عوارض و آسیب های ناشی از آنها اقدام می نماید.» در دسته گویه های نسبتاً ضعیف می باشند و بقیه گویه ها به ترتیب از متوسط به بالا قرار دارند.

یکی از رسالت های مهم مدارس با توجه به اوضاع حاکم بر جهان معاصر و پیش بینی هر چند احتمالی اوضاع قرن بیست و یکم، توجه به نقش انجمن اولیاء و مربیان و ایجاد حساسیت در والدین به منظور درک عمیق اهمیت تعلیم و تربیت فرزندان و تاثیر خانواده بر آن می باشد که برای رسیدن به این مهم، آموزش والدین می تواند بسیار مؤثر باشد و اولیای دانش آموزان را اعضای مؤثر و کلیدی، در یادگیری و موفقیت تحصیلی محصلان، قلمداد نمایند، که علاوه بر آن در پیدایش خودپنداری مثبت در محصلان نیز اثر بیشتری دارند.

نتایج این پژوهش با تحقیقی در زمینه آموزش والدین که کاری مشترک از شورای بررسی مسایل تربیتی و انجمن اولیا و مربیان ناحیه ۲ اصفهان در سال ۱۳۷۰ انجام شد، در ارتباط با نقش آموزش والدین و تأثیر آن بر روی سلامت روانی فرزندان و نقش آموزش خانواده در تقویت ارتباطات سالمتر خانوادگی همسو می باشد.

بیدگل و همکارانش (۱۳۷۴) و حسن بیگلر (۱۳۷۴) طی تحقیقاتی مشخص نمودند که کلاس های آموزش خانواده بر افزایش آگاهی های تربیتی والدین دارای تأثیر مثبت می باشد.

سعدالله (۱۳۷۴) بررسی و شناخت عملکرد مراکز مشاوره وابسته به انجمن اولیاء و مربیان را در کاهش اختلافات خانوادگی مهم دانسته است.

در نتایج تحقیق بوربور (۱۳۷۵) نشان داده شد که آموزش والدین بر تغییر رفتار آنان نسبت به فرزندان تأثیر دارد.

نتایج این پژوهش با نتیجه تحقیق شجاعی (۱۳۷۵) در خصوص ارزشیابی همکاری و نظارت های پزشکی- بهداشتی انجمن اولیاء و مربیان همسو می باشد.

احمدی (۱۳۷۹) معتقد است که پدران و مادران احتیاج به آموزش دارند و باید آموزش و پرورش خانواده ها را همزمان با تربیت کودکان و نوجوانان آغاز کنیم و شاید هم بسیار ضروری است که به تربیت خانواده ها یا والدین اولویت بدهیم.

در پژوهش فلاح (۱۳۸۰) بیان گردید که با تشکیل کلاس های آموزش خانواده و بالا بردن سطح آگاهی والدین، خواسته های خانه و مدرسه را با هم همسو و هماهنگ کنند.

لارنت (۱۹۹۳) در پژوهش خود به تمایل شدید اولیاء برای همکاری با مدرسه اشاره کرد. بر اساس این تحقیق و تحقیقات مشابه دیگر، اکثر اولیاء علاقه مندند آموزشی دریافت دارند تا بتوانند به طور مؤثری بر تکالیف درسی فرزندان خود و بر جریان تحصیل وی نظارت داشته باشند.

نتایج تحقیق نوکالی و بچمن و وتروبا (۲۰۱۰) بیانگر این حقیقت است که حضور و نقش والدین در مدارس باعث کاهش عیوب رفتاری و ایجاد مهارت های اجتماعی در کودکان می شود.

پیشنهادهای کاربردی در خصوص افزایش میزان تأثیر مؤلفه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد (سؤال پنجم پژوهش)

- ❖ نظارت مستمر انجمن بر مسائل بهداشتی و پزشکی دانش آموزان و نظارت بر عملکرد مراقبان بهداشت مدرسه و همکاری و تعامل با ایشان در جهت بهبود مسائل بهداشتی و پزشکی دانش آموزان.
- ❖ لازمست انجمن در جهت افزایش آگاهی اولیاء و مربیان دانش آموزان نسبت به عوامل منفی اجتماعی و عوارض و آسیب های ناشی از آنها، در خصوص تأمین مشارکت فکری، فرهنگی، عاطفی و آموزشی فعالیت بیشتری داشته و با ضمن آگاهی به مسائل رشد دانش آموزان در ارتباط با نیازهای بدنی، روانی، عاطفی و معنوی آنان جهت کاهش مشکلات فردی ایشان با مراکز مشاوره همکاری بیشتری نمایند.
- ❖ همکاری مستمر با مدیر مدرسه و مسئولین و شورای مرکزی انجمن اولیاء و مربیان اداره ناحیه ۳ در خصوص نظارت بر سرویس رفت و برگشت دانش آموزان و همچنین ارتباط و تعامل با شرکت هایی که این خدمات را ارائه می دهند در جهت بهبود خدمات.
- ❖ در صورت ارائه سرویس مطلوب و رضایت عمومی دانش آموزان و والدین، به رانندگان سرویس یک لوح تقدیر از طرف مسئول انجمن مدرسه جهت افزایش انگیزه رانندگان در ارائه خدمات مطلوبتر ارائه گردد.
- ❖ همکاری بیشتر انجمن با کارشناسان و متخصصین مشاوره معرفی شده از طرف اداره جهت شناسایی علل و عواملی که موجب ناسازگاری کودکان، نوجوانان و جوانان می شود و برنامه ریزی جهت رفع این آسیب ها.
- ❖ شناسایی اولیاء و مراکزی که می توانند خدمات بهداشتی و پزشکی به مدارس ارائه دهند و برنامه ریزی، تعامل و ارتباط مستمر با ایشان جهت بهره مندی از این خدمات.
- ❖ با عنایت به اهمیت موضوع تغذیه دانش آموزان، تعریف سبد تغذیه با مشاوره از متخصصین و اخذ رهنمودهای مراجع ذیربط در اداره برای بوفه های مواد غذایی مدارس، توصیه می گردد. ضمناً نظارت انجمن بر رعایت ارائه خدمات بوفه ها مطابق با سبد تغذیه ضروری می باشد.
- ❖ با توجه به حضور کمرنگ پدران دانش آموزان در جلسات مشاوره و با عنایت به آنکه آموزش همزمان پدر و مادر می تواند بازدهی آموزش خانواده را افزایش دهد پیشنهاد می گردد به صورت دوره ای و در روزهای تعطیل برای کلیه پدران نیز جلسه آموزش خانواده برگزار شود.
- ❖ شناسایی و الگوبرداری از انجمن های موفق مدارس کشور در خصوص ارائه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی.

۷- یافته های استنباطی تحقیق

جدول ۶- مقایسه میانگین نمره میزان تأثیر عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در مؤلفه های مختلف با میانگین فرضی

۳

مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	انحراف از میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه	۴/۶۱	۰/۳۹	۰/۰۲۵	۶۴/۷۸۲	۲۴۶	۰/۰۰۰

ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی	۴/۲۴	۰/۶۲	۰/۰۴	۳۱/۶۰۷	۲۴۶	۰/۰۰۰
فوق برنامه ها و مناسبت ها	۴/۳۷	۰/۵۶	۰/۰۴	۳۸/۶۳۸	۲۴۶	۰/۰۰۰
آموزش های ارائه شده	۴/۳۱	۰/۶۵	۰/۰۴	۳۱/۴۴۷	۲۴۶	۰/۰۰۰
خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد محوله	۴/۲۶	۰/۶۸	۰/۰۴	۲۸/۸۶۱	۲۴۶	۰/۰۰۰

با مقایسه میانگین نمره میزان تأثیر عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در مؤلفه های مورد بررسی با میانگین فرضی ۳، با احتمال ۹۹٪ فرض صفر رد می شود، زیرا محاسبه شده از جدول بزرگتر بوده و بنابراین تأثیر عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در پنج مؤلفه مورد بررسی بالاتر از سطح متوسط می باشد.

بنابراین با توجه به یافته های استنباطی ذکر شده، می توان عملکردهای انجمن اولیاء و مربیان را از ضعیف به قوی به ترتیب زیر طبقه بندی کرد:

عملکرد دوم: ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی

عملکرد پنجم: خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر موارد محوله

عملکرد چهارم: آموزش های ارائه شده

عملکرد سوم: فوق برنامه ها و مناسبت ها

عملکرد اول: انتخابات و تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه

بر اساس یافته های به دست آمده، عملکرد انجمن به ترتیب در بخش های ساماندهی و جلب مشارکت ها و همکاری های مالی و غیرمالی و همچنین ارائه خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی، پزشکی نسبت به سایر عملکردها از حد متوسط پایین تر بوده است. نتیجه آنکه انجمن نتوانسته است موفقیت قابل توجهی در این خصوص به دست آورد که علت این عدم موفقیت می تواند ناشی از عوامل ذیل باشد:

- ✓ عدم آگاهی اعضای انجمن نسبت به توان بالقوه مردم جهت مشارکت های مالی و غیر مالی.
- ✓ پایین بودن فرهنگ تصمیم گیری مشارکتی در سطح جامعه.
- ✓ ضعف برنامه ریزی مدیران، مسئولین مدارس و اعضای انجمن نسبت به جذب کمک های مردمی.
- ✓ ضعف در برنامه ریزی و نظارت پایین انجمن بر امور بهداشتی، پزشکی و مشاوره ای مدارس.
- ✓ عدم آگاهی انجمن نسبت به نوع خدمات و بازدهی مراکز مشاوره.
- ✓ حرکت انجمن جهت بهبود عملکردهایی که از طرف اداره آموزش و پرورش با دقت بیشتری کنترل می گردد.

منابع

- احمدی ع. ۱۳۷۹. اصول تربیت. چاپ ششم. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان، ۲۶۲ صفحه.
- اسماعیلی م. ۱۳۸۱. بررسی رابطه بین عوامل مدیریتی با میزان مشارکت اولیای دانش آموزان در امور مدارس ابتدایی شهرستان نجف آباد. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان. تهران: دانشگاه شاهد.
- بوربور ج. ۱۳۷۵. تاثیر آموزش والدین بر تغییر رفتار آنان نسبت به فرزندان در منطقه هوایی شهید بابایی اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.
- تیموری ک. ۱۳۷۹. بررسی راهها و روشهای موفقیت انجمن اولیاء و مربیان. مجله پیوند، شماره ۲۵۷.
- حسن بیگلو ب. ۱۳۷۴. بررسی موافقت و تاثیر کلاسهای آموزش خانواده در افزایش اطلاعات و آگاهیهای شرکت کننده در کلاس. تهران: اداره کل آموزش و پرورش.
- حمیدبیگی م. ۱۳۸۳. ارزشیابی فعالیت های آموزشی و پرورشی انجمن های اولیاء و مربیان مدارس ابتدایی تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.
- سپهری ج. ۱۳۷۲. راههای جلب مشارکت های مردمی در آموزش و پرورش شهرستان های تهران، همدان، کرمانشاه و خرم آباد. دانشگاه علامه طباطبائی.
- سعدالله م. ۱۳۷۴. بررسی عملکرد مراکز مشاوره وابسته به انجمن اولیاء و مربیان شهر تهران در کاهش اختلافات خانوادگی از دیدگاه مراجعان (۱۳۷۳-۱۳۷۴). پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی. دانشگاه تربیت معلم تهران.
- شجاعی غ. ۱۳۷۵. بررسی میزان بکارگیری اهداف انجمن های اولیاء و مربیان از دیدگاه مدیران، اولیاء و اعضای انجمن های اولیاء و مربیان در مدارس متوسطه نظری شهرستان بهبهان به منظور افزایش کارایی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه اصفهان.
- شورای بررسی مسایل تربیتی و انجمن اولیا و مربیان ناحیه ۲ اصفهان. ۱۳۷۰. آموزش والدین. اصفهان: آموزش و پرورش ناحیه ۲.
- عین الله زاده م، گوراب ط. ۱۳۸۵. تاریخچه انجمن اولیاء و مربیان. روزنامه اعتماد، ۱۲۴۱: ۵.
- فرهادیان ر. ۱۳۷۳. آنچه اولیا و مربیان باید بدانند. چاپ مکرر. قم: چاپخانه سلمان فارسی، ۱۲۴ صفحه.
- فلاح ع. ۱۳۸۰. ارزشیابی فعالیت های آموزشی و پرورشی انجمن اولیاء و مربیان مدارس ابتدایی استان مازندران و میزان انطباق آن با اساس نامه انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه مدیران نماینده معلمان و اولیاء دانش آموزان در سال تحصیلی ۷۸-۷۹. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تربیت مدرس.
- قاسمی پویا الف. ۱۳۸۱. مشارکت مردمی در آموزش و پرورش. تهران: وزارت آموزش و پرورش. پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- کیا م. ۱۳۷۵. تئوری های مدیریت و مدل های سازمان. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۴۸۰ صفحه.
- لارنت ات. ۱۹۹۳. مشارکت خانواده در برنامه های آموزشی و تربیتی مدارس. ترجمه: ز سعادتمند. فصلنامه آموزه. اصفهان: سازمان آموزش و پرورش. پاییز ۱۳۸۱. شماره ۱۵. ص ۲۳-۲۴.
- محمدی ج. ۱۳۷۹. راهبردهای مشارکت مردمی در آموزش و پرورش از نظر مدیران سه دوره تحصیلی شهرستان نجف آباد. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان.
- معین فر م. ۱۳۸۵. اصول و عوامل برقراری ارتباط میان اولیا و مربیان. نشریه پیوند، ۳۲۴: ۱۵-۱۲.

میرکمالی م. ۱۳۷۵. مشارکت در تصمیم گیری در امور آموزشی و همبستگی آن با اثربخشی و کارایی سازمان های آموزشی. فصلنامه تعلیم و تربیت. شماره ۳.

Al –Taneiji SO. 2001. The relationship between parental involvement and school success in the United Arab Emirates, University of Colorado at Denver.

Ferrara MM. 2009. Broadening the myopic vision of parent involvement. Journal of School Community .

Gordon CD. 2001 . Parental participation in school decision-making, University of Victoria (Canada).

Hollinger JS. 2001 . A study of parental involvement at a Blue Ribbon elementary school on the Texas-Mexico boarder, University of Texas-pan American.

Lemmer E, Van Wyk N. 2008. Schools reaching out: Comprehensive parent involvement in South African primary schools. pp: 259-278.

Nokali NE, Bachman HJ, Votruba E. 2010. Parent involvement and children's academic and social development in elementary school.

Smith J, Wohlstetter P, Kuzan CA, De Pedro K. 2011. Parent involvement in urban charter schools: New strategies for increasing participation. Academic Development Institute. Journal of School Community, 21:1.

To Assess the Performance of Esfahan Province Region 3 Schools Parents' and Teachers' Associations in the View Points of Parents

Abstract

The present research was conducted aiming to assess the performance of Esfahan Province Region 3 schools parents' and teachers' associations in the view points of parents and teachers. The research method was of the descriptive survey type and the statistical universe included 1860 members of school associations of parents and teachers selected in Esfahan Province Region 3. The sample under study was selected using the stratified random sampling method and the formula of the sample size determination from the statistical universe amounting to 276 individuals. In order to gather the research data, researcher made questionnaire was used. The questionnaire formal value and validity were confirmed by relevant pundits. Instrumental reliability was estimated at 0.95 upon a trial performance on 30 individuals of the statistical universe and determination of Kronbach alpha coefficient. Results showed that the performance of parents' and teachers' associations in terms of elections and holding of school meetings and councils, organization and attraction of financial, nonfinancial participations and cooperations, extracurricula and occasions, presented trainings, consultation, advice, health and medical services , etc were higher than medium.

Keywords: Education, assessment, parents' & teachers' association, performance, school.